№ 141. Środa 19. Czerwca 1861. Rok wydania 51.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Szwecya. — Rosya. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Dywidenda akcyi bankowych.)

Wiedeń, 16. czerwca. Dyrekcya uprzywilejowanego austryackiego banku narodowego wyznaczyła dywidendę za pierwsze półrocze 1861 na *dwadzieścia ośm* złotych w. a. od każdej akcyi bankowej.

Tę dywidendę podnosić można zacząwszy od 1. lipca r. b. w kasie akcyjnej w Wiedniu.

(Posiedzenie izby panów z 15. czerwca.)

Prezes zagaił posiedzenie o godzinie kwadrans na jedynastą. Na ławie ministeryalnej zasiedli pp. hr. Rechberg, Schmerling, baron Mecsery, hr. Degenfeld, Lasser i hr. Wickenburg.

Hr. Clam Galas nie może znajdować się na kilku przyszłych posiedzeniach ze względów służby. Książę biskup Lawantu Antoni Slomschek zajęty sprawami dyecezyi, nie może przybyć na przyszłe posiedzenie, i zlewa swój głos na księcia arcybiskupa z Sekau, hr. Attems. Prezes czyni na to uwagę, że izba może wprawdzie uznać za usprawiedliwioną nieobecność księcia biskupa, lecz co do przelania głosu, z uznaniem tego należy się wstrzymać póki w. izba nie załatwi wniosku kardynała księcia Schwarzenberga, ściągającego się do podobnych pełnomocnictw.

Sprawozdawca odczytuje następujące sprawozdanie komisyi prawniczej, względem pełnomocnictw wzmiankowanych w §. 39 regulaminu:

Wysokie zgromadzenie!

Uchwałą z dnia 4. b. m. poleconem było komisyi objawić swe zdanie w kwestyi o znaczeniu, prawomocności i rozciągłości wzmiankowanych w §. 39 regulaminu, pełnomocnictw, tudzież o sposobie korzystać z nich.

Komisya przystępując do obrad nad tym przedmiotem nie mogła nie zauważać przedewszystkiem, że sama już możność udzielać podobnych pełnomocnictw podpada wątpliwości i że trudno jest pogodzić §. 39 regulaminu z przepisami zawartemi w §. 16 ustawy zasadniczej, iż ta wyraźnie stanowi, że każdy członek izby prawo głosu tylko osobiście może wykonywać; komisya nie uznaje za stosowne chcieć stanowczo załatwić tak ważną kwestyę zmieniającą myśl zasadniczą statutu, w tej chwili nim cała rada państwa nie zbierze się i nie orzecze w tym względzie, a to dlatego, że poźniejsza uchwała całej rady państwa, która nie wiedzieć w jakim wypadnie duchu, mogłaby poddać w wątpliwość dzisiejszą przedwcześnie powziętą uchwałę wys. izby.

Przypuściwszy jednak nawet możność udzielać i przyjmować pełnomocnictwa, zdaniem jest komisyi, że złe skutki połączone z głosowaniem przez zastępców dałyby się tem dotkliwiej uczuć w obecnem położeniu rzeczy.

Dosyć jest zważyć, że w ten sposób zgromadzeniu ubywa cały zasób doświadczenia i nauki tych członków, którzy wydalają się z izby, że uchwały izby zamiast być rzetelnym wyrazem opinii wszystkich jej członków byłyby tylko mniej więcej do tego zbliżone, że ułatwiałoby się tym sposobem możność wydalać się, przezco liczba członków zasiadających w izbie bardzo by się pomniejszyć mogła, co tem dotkliwsze w teraźniejszej sesyi pociągnęłoby następstwa, że chodzi nam głównie o to, aby wprowadzić w życie konstytucyę w najobszerniejszem znaczeniu, ażeby zatem w ciągu dyskusyi nad najważniejszemi kwestyami organizacyi państwa jak największa liczba członków była osobiście obecną i wszyscy wsparli zgromadzenie swą radą.

Gdy nadto sam p. minister stanu oświadczył w komisyi w imieniu rządu, że rząd wiele na to liczy, aby wszyscy członkowie w nastąpić mających obradach głosowali tylko osobiście, gdy w regulaminie wyjątkowo tylko wspomiane jest prawo zastępować się kim innym, a zatem przysłuża zgromadzeniu wolność osądzić, czy należy dozwolić na ten wyjątek, lub czy odmówić urlopu, komisya nie zapoznając, że w niektórych razach byłoby do życzenia a nawet potrzeba udzielać pełnomocnictw, a zatem nie przesądzając przyszłej konstytucyjnej uchwały w tym przedmiocie, czyni następujący wniosek:

Wysoka izba zechce uchwalić: Kwestyę względem udzielania, prawomocności i rozciągłości pełnomocnictw wzmiankowanych w §. 39. regulaminu, pozostawia się na teraz nierozstrzygniętą i w ciągu obecnej sesyi nie można pełnomocnictw takich udzielać.

Hr. Kuefstein prezes, książę biskup Urery, Kraus, baron Lichtenfels, hrabia Thurn, fzm. Resti Ferrari — Antoni hr. Auersperg sprawozdawca.

Po odczytaniu powyższego sprawozdania przytacza jeszcze sprawozdawca motywa wniosku.

Ks. Salm zgadza się wprawdzie z wnioskiem komisyi, zaprzecza jednak aby izba nie miała kompetencyi rozstrzygać tę kwestyę.

Kardynał książę Schwarzenberg wnosi poprawkę: Pełnomocnictwa mogą być tylko wtenczas udzielane, gdy są usprawiedliwione koniecznością, chorobą, lub innemi ważnemi powodami; lecz mają ustawać po upływie dwóch miesięcy, lub gdyby liczba członków izby wynosiła mniej niż 60.

Baron Lichtenfels broni wniosku komisyi w długiej mowie, ze stanowiska słuszności i oświadcza się przeciw poprawce kardynała ks. Schwarzenberga.

Hr. Leon Thun przemawia za poprawką głównie ze względu na duchowieństwo, aby nie było zmuszone oddalać się z swej dyecezyi na cały przeciąg sesyi. Upatruje jednak sprzeczność między ustawą zasadniczą, a ustępem regulaminu o pełnomocnictwach, i wzywa aby rząd wyjaśnił tę sprzeczność między dzisiejszym poglądem rządu a wyrazami konstytucyi.

Minister Schmerling wyjaśnia rzecz tę wykazując różnicę jaka zachodzi między izbą panów a izbą deputowanych. Członkowie tej ostatniej mogą w każdym czasie złożyć swój mandat, przeciwnie w izbie panów zasiadają członkowie powołani do tego już swem urodzeniem i stanowiskiem. Niemniej przeto jest do życzenia, aby wszyscy osobiście brali udział w obradach.

Prezes wzywa do głosowania. Poprawka księcia Schwarzenberga upada. Wniosek komisyi utrzymuje się większością 54 głosów przeciw 14.

W końcu odczytano pismo prezydyalne izby deputowanych, i projekt ustawy regulaminowej rady państwa. Projekt ten odesłano za uchwałą izby do komisyi politycznej. — Minister Lasser motywował niektóre ustępy rzeczonego projektu.

Posiedzenie zamknięte o godzinie pół do drugiej. Przyszłe posiedzenie w piątek dnia 21. b. m.

(Doniesienia z Węgier.)

Izba wyższa sejmu węgierskiego będzie miała jeszcze jedno posiedzenie w ciągu bieżącego tygodnia. *Lloyd pest.* donosi, że duchowieństwo nieunickie nie weźmie udziału w tem posiedzeniu, iż złożyło oświadczenie, że tak długo nie zasiądzie w izbie panów, póki nie będą im przyznane miejsca odpowiednie ich kościelnej, godności wraz z duchowieństwem katolickiem.

Reorganizacya magistratów i urzędów ławniczych we wszystkich saskich dystryktach już dokonana na podstawie konstytucyjnej. Urzęda te rozpoczęły swą czynność od dnia 5. b. m. Bar. Salmen obwieścił, że zbór uniwersalny narodowy będzie otwarty z dn. 24. b. m. wezwał tudzież wszystkie magistraty, aby po dwóch deputowanych według przepisów konstytucyjnych z grona swego wybranych, przysłały na ten dzień do Hermanstadu, opatrzywszy ich jak należy w listy wierzytelne. Najważniejszym przedmiotem obrad będzie organizacya sądownictwa, tudzież kwestya terytoryalna.

Anglia.

(Wiadomości bieżące. — Wojsko do Kanady.)

Londyn, 13. czerwca. Lord kanclerz odrzucił rekurs, który wnieśli Day i Kossuth i za przyzwoleniem najwyższego sędziego wyrok wicekanclerza względem banknotów Kossutha zatwierdził.

— *Globe* donosi, że następujące pułki są przeznaczone do Kanady: 47, który już w tym tygodniu opuścił Irlandyę, 30, 4ty batalion 60go pułku strzelców, i baterya artyleryi z Aldershott, które jak mówią odpłyną za dni kilka statkiem „Great Eastern."

(Rozprawy parlamentu z dnia 10. i 11. czerwca.)

W *izbie wyższej* lord Chelmsford zaproponował do wniosku o bankructwie i niewypłacalności uchwałę dodatkową tej treści, by nowa ustawa odnosiła się do tych tylko długów, i zobowiązań, w które ktoś wszedł wtedy dopiero gdy uchwała zapadła. Lord kanclerz nie przypuszcza by ustawa mogła wstecz działać, i sprzeciwia się zaproponowanemu dodatkowi. — Prawo niech tylko zastrzeże, aby dłużnik był ogłoszony bankrutem jeżeli ma sposobność ujechać za granicę i żyć rozrzutnie kosztem swych wierzycieli. Lord Derby popiera, lord Cranworth potępia poprawkę Chelmsforda. Lord Brougham mówi, że ustawa taka jak jest, nietylko działa wstecz, lecz działa bezprawnie, bo skazuje dłużnika na karę i więzienie za zobowiązania, w które wszedł wprzód nim uchwała zapadła. 98 głosami przeciw 61 zaproponowany dodatek przyjęty a tak bil przeszedł w komitecie.

W *izbie wyższej* na wniosek księcia Somerset następuje drugi odczyt bilu względem szpitala w Greenwich. Zamiarem tego projektu do ustawy jest, uchylić nadużycia w administracyi domu inwalidów marynarki, które na żądanie ś. p. sir C. Napiera odkryła królewska komisya śledcza.

Gdy zaproponowano drugi odczyt bilu Government of the Havy, Earl of Carnarvon powstaje na opieszałość administracyi floty, która tak daleko przyzostaje w obec olbrzymich postępów rządu francuskiego. — Szczególniej zwraca uwagę na to, że w warsztatach francuskich budują wielkie łodzie mało zanurzające się w wodzie, za pomocą których można szybko przewozić wojsko na jakim bądź stoi wybrzeżu. — Życzy dowiedzieć się, czy pierwszy lord admiralicyi zawiadomił się jak należy sądzić o tych postępach francuskich, które mogą mieć tylko jeden zamiar, łatwy do odgadnienia, i co przeciw temu czynić postanowił.

Książę Somerset wyjaśnia plany admiralicyi. Oświadcza, że „Warrior" za dni kilka będzie gotów wypłynąć na morze, i że wtedy będzie można zbadać jaki jest najlepszy sposób budowy okrętów pancernych. Gdy to nastąpi admiralicya nie będzie ociągać się ani chwili. Rząd nie ma żadnej urzędowej wiadomości o tem co się dzieje w warsztatach francuskich, i nie pochwala tego, że admirał Elliott odkrył, co tam widział. Lecz izba może być pewną, że admiralicya uznaje jak ważnem jest przesilenie teraźniejsze, i że rząd ma mocne postanowienie utrzymać niewzruszenie przewagę Anglii na morzu.

Earl Grey zaspokojony oświadczeniem księcia; następuje drugi odczyt bilu.

Na posiedzeniu *izby niższej* zasłużyły jedynie na uwagę rozprawy nad nowem rozdzieleniem czterech zniesionych miejsc w parlamencie. — Już dawno pozbawiono Sudbury i St. Albans prawa wyboru, a to za wielkie przy wyborze przekupstwa, rząd proponuje, aby z czterech miejsc opróżnionych nadać dwa hrabstwu Südlancashire, a dwa zostawić dla Chelsea i Kensington.

Francya.

(Nowiny dworu. — Powrót wojsk z Syryi. — Czynności ciała prawodawczego. — Doniesienia z Hiszpanii.)

Paryż, 13. czerwca. *Monitor* donosi, że Ich Mość Cesarstwo zabawiali się dziś łowami w kniei pod Fontainebleau.

— Pan Dupuy de Lôme, dyrektor architektury okrętowej w ministeryum marynarki, odjechał dziś do Fontainebleau pracować z Cesarzem. Oprócz sum przyzwolonych w budżecie ma być użytych w tym roku jeszcze 52 milionów w formie nadzwyczajnego kredytu na budowle parowców wojennych. Także hrabia Persigny bawi w Fontainebleau.

— Podług doniesień z Bejrutu były 5. b. m. wszystkie już wojska francuskie na okrętach. Jenerał Beauford d'Hautpoul miał wsiąść tego dnia na okręt Eldorado. Udaje się najprzód do Aleksandryi, by oddać wizytę wicekrólowi Egiptu. Kandydaci, których Porta proponuje na gubernatorstwo Libanu są: Daud Effendi, komisarz Porty w Bejrucie, i Abro Effendi, oficer inżynieryi i dyrektor tureckich telegrafów. Największe widoki ma Abro Effendi, ulubieniec Fuada Baszy. Francuskiego kandydata Meszyra Emira, niechce dopuścić Porta. Anglia oświadcza się za Abrem lub Daudem.

— Ciało prawodawcze bierze się teraz żwawo do pracy. Słychać jeszcze w różnych rzeczach nie jedną mowę treści ogólnej, ale budżety dla ministeryów szybko i chętnie przyzwalane bywają, chociaż w czasie dyskusyi ogólnej odezwało się nie jednogłośne, a po części słuszne zażalenie na brak porządku i oszczędności.

Na wczorajszem posiedzeniu zatwierdzono budżety finansów, wojny i marynarki bez żadnej zmiany, można się spodziewać, że cały budżet będzie jutro przyjęty.

— Nadeszła depesza z Algesiras z 10. b. m., że Pinzon wiceadmirał hiszpański, otrzymał polecenie od swego rządu, opanować siłą Mogador, i wysadzić tam na ląd oddział wojska stojący w pogotowiu na wybrzeżach arragońskich, jeżeli Cesarz Marokański będzie się wzbraniał dać w zakład Mogador zamiast Tetuanu. Mówią, że hiszpański admirał wziął się właśnie do wykonania planu.

Włochy.

(Nowe ministeryum. — Kwestya uznania królestwa włoskiego. — Niedobór w finansach. — Wypadki kontrrewolucyjne.)

Sardynia. Według turyńskiej depeszy z 12. czerwca zapowiedział w tym dniu baron Ricasoli izbie deputowanych utworzenie nowego ministeryum. Oświadczył, że przy objęciu tego wielkiego ciężaru tak on jako też jego koledzy szli za uczuciem obowiązku. Oświadczył, że polityka nowego gabinetu będzie dalszym ciągiem polityki hrabi Cavoura w połączeniu śmiałości z roztropnością. Potwierdził prawo, jakie mają Włochy ukonstytuować się w jednolity naród. Zasadą postępowania nowego ministeryum będzie poważanie dla konstytucyi i ustawy i utrzymanie porządku. Pierwszem staraniem rządu będzie prowadzić dalej z gorliwością uzbrojenie narodowe, rozwijać równocześnie siły ekonomii politycznej, i zaprowadzić równowagę w dochodach i wydatkach. Minister wyrzekł na końcu, że zupełne pokłada zaufanie w pomoc parlamentu i w dobrym duchu i patryotyzmie Włochów. Słowa te przyjęto z oklaskami. Takieżsamo oświadczenie uczynił w senacie.

— *Lombardia* z Medyolanu pisze: Chociaż *Diritto* ogłosił uznanie królestwa Włoch przez Francyę i wyprawienie pana de Lavalette jako francuskiego posła do Turynu, za wypadek dokonany, możemy jednak utrzymywać, że ta wiadomość jest zawczesna. Uznanie jest możliwe, prawdopodobne, ale jeszcze nie nastąpiło. Od sześciu tygodni debatują nad tą kwestyą, a pan Thouvenel oświadczył sam: „że jeszcze tylko chodzi o wynalezienie formuły." Lecz zdaje się, że wszelka formuła *ad hoc* nie zgadza się z formułą traktatów w Villafranca i Zurychu.

— W sprawozdaniu piemonckiego ministra finansów we wstępie do budżetu, wykazany niedobór na rok bieżący na 314 milion., a nie na 264 mil., jak było obliczone przy rewizyi budżetu. *Tempo* potwierdza, że w Marchyi prawie dwie trzecie części powołanych do rekrutacyi nie stawiło się.

Neapol. Do *Union* donoszą z Neapolu szczegóły, w jaki sposób postępuje kontrrewolucya w prowincyach królestwa Obojga Sycylii położonych na stałym lądzie. Wojsko od granicy rzymskiej do prowincyi Capitanata tu i ówdzie stojące, skoncentrować się usiłuje. Z jednej strony od góry Gargano posunęło się do Molisy, i obsadziło San Marco in Lamis, z drugiej zaś strony wyszedłszy z prowincyi Terra di Lavoro, rozbiegło się aż po za Garigliano, i widzieć je nawet było w okolicach Cicciano, Acerra i Nola w kierunku północno-wschodnim od Neapolu. Zdaje się, że Piemontanie ponoszą w każdej utarczce dotkliwe straty. Korespondencya donosi, że jeden oddział zostawiwszy 7 oficerów na placu, prawie zupełnie pozbawiony broni do Neapolu wrócił.

Niemce.

(Czynności na posiedzeniu związkowem.)

Na posiedzeniu związkowem dn. 16. maja złożyło księstwo Sasko Koburg-Gotha następujące oświadczenie względem wniosku W. ks. Heskiego.

Zgromadzenie związkowe raczy oświadczyć, czy uważa tak nazwany związek narodowy jako zakazany na mocy §. 1 uchwały związkowej z d. 13. lipca 1854.

Na co poseł Heski wniósł co następuje:

Jako poseł państwa stawiającego wniosek, pozwalam sobie kilką odpowiedzieć słowy. Rząd wielkoksiążęcy wyłuszczył powody swojego wniosku. Nie mieści się w tem bynajmniej zarzut przeciw rządowi księstwa Sasko Koburg Gotajskiego, a jeżeli go tam upatrzono, nie jest w tem wina wniosku. Zgadzam się z wyrażonem życzeniem posła Wielko książęcego i książęcego, aby wydział przedłożył jak najrychlej swe sprawozdanie nad przekazanym mu wnioskiem. Wydział będzie miał sposobność rozważyć bliżej wyrok orzeczony dziś w zgromadzeniu względem tendencyi związku narodowego.

Na to poseł państw saskich zastrzegł sobie w imieniu swych rządów dać pewne objaśnienia, na co poseł heski toż samo i sobie imieniem rządu swego zastrzegł.

Na wniosek prezydyalny postanowiono rzecz tę przekazać wydziałowi politycznemu.

Szwecya.

(Powrót Króla.)

Gothenburg, 8. czerwca. Król udał się dziś z powrotem z Krystyanii do Sztokholmu, i jest dzisiejszej nocy tu spodziewany; zabawi tu do poniedziałku zrana, poczem odjedzie koleją żelazną do Töreboda, a ztamtąd statkiem parowym do Sztokholmu, gdzie dnia 11. czerwca wieczór stanie.

Rosya.

(Przemowa metropolity do Cesarza w Moskwie.)

Petersburg, 4. czerwca. Wiadomo, w jaki sposób występował arcybiskup moskiewski Filaret już przy wstąpieniu na tron Cesarza Mikołaja, i że ten najwyższy dygnitarz rosyjskiego kościoła jest może nie tylko najznakomitszy pisarz i mowca swojego czasu, lecz zarazem przy każdej sposobności potrąca najważniejsze kwestye polityki. Spodziewać się tedy należało, że i przy teraźniejszej bytności Cesarza w Moskwie sędziwy książę kościoła nie pominie wielkiej sprawy usamowolnienia włościan, co też uczynił rzeczywiście w przemowie swej do Cesarza, przyjmując go u wstępu do katedry wniebowzięcia. Arcybiskup przemówił jak następuje:

Najpobożniejszy Cesarzu! Witamy Cię w siódmym roku Twego panowania. U dawnego ludu Bożego rok siódmy był rokiem wyzwolenia z niewoli. U nas nie było niewoli w całem znaczeniu tego słowa, była jednak ścisła dziedziczna zależność jednej części ludu od właścicieli prywatnych. Z początkiem Twego siódmego roku wyrzekłeś słowo wyzwolenia. Zazwyczaj możni tej ziemi szukają w tem przyjemności i sławy, aby podbijać i narzucać jarzmo. Twoje życzenie i Twoja jest radość, zdjąć z ludu Twego dawne ciężary i powiększyć zakres prawem przepisanej wolności. Stan szlachecki posiadaczy sympatyzuje z Twą myślą, i dla tej sympatyi oddał w ofierze znaczną część praw swoich. I oto dzisiaj dwadzieścia milionów dusz przepełnia wdzięczność za nowe udzielone im prawa, za nową odmienną przyszłość. Błagamy Boga, aby dar ten był dobrze użyty, aby gorliwość o dobro publiczne, sprawiedliwość i dobra wola rozwiązały szczęśliwie trudności nieuniknione zrazu przy tak wielkiem przeobrażeniu, aby ci którzy nabyli praw nowych, byli pomocą tym, którzy ustąpili praw dawnych, aby wolność pracy uczyniła pracę pilniejszą i obfitszą w owoce ku dobru pojedyńczych i dobru powszechnemu, aby miłość Twoja ku Twoim ludom uwieńczoną została nieprzekwitłą nigdy radością, abyś jej używał pod tarczą opatrzności wraz z ukoronowaną małżonką i błogosławionem potomstwem Twojem.

Turcya.

(Wiadomości bieżące.)

Konstantynopol, 8. czerwca. Omer Basza ma za przybyciem do Mostaru użyć wszelkich środków, ażeby Montenegrynów powściągnąć. Feizi Basza (jenerał Coleman) otrzymał polecenie udać się na nową turecko-rosyjską granicę, ażeby wyznaczyć miejsca na nowe domy strażnicze. I z tem samem uda się także na turecko-perską granicę. — Hafiz Basza, prezydent komisyi dla tatarskich i nogajskich wychodźców, odjedzie niezadługo do Anatolii, ażeby urządzić kolonie w Sivas, Karamanii i w innych powiatach, w których ci emigranci osiedli. — Jak *Levant Herald* donosi, zaproponowała Austrya Porcie powiat Niksiczu odstąpić bez trybutu księciu montenegryńskiemu, a natomiast książę zobowiąże się trzymać na wodzy ludność powiatów pogranicznych, i będzie sam przestrzegać pokoju. Poseł rosyjski popierał tę propozycyę. — Ażeby pracującym klasom dać zatrudnienie, rozkazał Sułtan rozpocząć niezwłocznie budowę nowego sułtańskiego pałacu w Czeraganie, tudzież budowę pałacu przeznaczonego dla Fatymy Sułtanki w Ortaköi. Koszta na obydwa pałace będą opędzone z listy cywilnej.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Turyn, 15. czerwca. Większość izby deputowanych zebrała się wczoraj, by oznaczyć naglące sprawy, które musi załatwić parlament jeszcze przed feryami i postanowiła nie prędzej się rozłączyć, aż będą wotowane ustawy względem zjednoczenia długów państwa, względem pożyczki, względem nowych kolei żelaznych i kilku innych projektów. Znaczny oddział pierwszego pułku brygady Re i wojska innych korpusów odpłynęły wczoraj z Genuy do południowych Włoch.

Turyn, 16. czerwca. Nigra mianowany jest posłem przy dworze francuskim. Jenerał Brignole objął w miejsce della Rovera ministeryum wojny.

Turyn, 16. czerwca. Dzisiejsza *Opinione* pisze: Do uznania Królestwa włoskiego przywiązuje Francya pewne warunki co do świeckiej władzy Papieża. Francya uznaje Włochy w teraźniejszym stanie, niezapoznając jednak, że Włochy, jej dzieło, nie jest jeszcze dokonane, i że nie wszystkie jeszcze części ich są połączone. Włochy nie myślą atakować Rzymu; będą tylko bronić się, jeżliby Rzym pod ochroną oręża francuskiego zagrażał wolności i spokojności półwyspu. Rząd papieski, pozostawiony raz samemu sobie, upadnie z własnej niemocy, a Włochy będą oczekiwać niecierpliwie tego upadku nieuniknionego w obec dzisiejszych stosunków. Innych warunków i zobowiązań nie może żądać Francya, ani też ograniczać wolności działania Włoch, jeżliby wypadki sprzyjały dokonaniu wielkiego przedsięwzięcia.

Nowy Jork, 5. czerwca. Słychać, że konfederaci ustąpili z Harpers-Ferry. Wojska unii wkroczyły dalej do Wirginii. Pięćdziesiąt tysięcy ludzi wojska unii stoi w Washingtonie i okolicy.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 18. czerwca. Na targ wczorajszy przypędzono 102 sztuk wołów, mianowicie z Dawidowa 19 sztuk, z Szczerca 25, z Bóbrki 2 stada po 4 i 9 sztuk, z Rozdołu 18, z Krzywczyc 10, a z Radziechowa 17 sztuk. Z tej liczby sprzedano — jak nam donoszą — na targu 87 sztuk na potrzeb miasta, i płacono za wołu, mogącego ważyć 310 ℔ mięsa i 40 ℔ łoju, 70zł.; sztuka zaś, którą szacowano na 390 ℔ mięsa i 80 ℔ łoju, kosztowała 106zł. w. a.

(Targ na bydło rzeźne w Wiedniu.)

Wiedeń, 15. czerwca. (Raport tygodniowy od 9. do 15. czerwca). Na targu było wszystkiego 2441 sztuk, wagi od 515 do 680 ℔ na sztukę. Z tego sprzedano na Wiedeń 1422 sztuk. Cena przeciętna wypadała 27zł. 24c. do 30zł. na cetnar, a 152 zł. 50c. do 219zł. w. a. na sztukę.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 18. czerwca.

Hotel rosyjski: PP. Rosnowski Felix, z Urzejowiec. — Truskolawski Hen., z Jasionowa. — Hr. Drohojewski Józef, z Balicy. — Hr. Dzieduszycki Miecz., z Kozniowa. — Hr. Ożarowski Konst., z Laszek. — Hr. Dunin Borkowski Stan., z Seredny. — Hr. Dunin Borkowski Sew., z Ponikwy. — Br. Czechowicz Wład., z Glinny. — Młodecki Kaz., ces. ros. rotmistrz gwardyi, z Brodów.

Hotel europejski: Żurowski Bol., z Bóbrki. — Turczyński Jul., z Soposzyna.

Hotel Langa: Podlewski Wal., z Chomiakówki.

Hotel angielski: Soroczyński Rom., z Ohoronowa. — Wierzbicki Julian, z Kutkorza.

Hotel krakowski: Hr. Potocki Edm., z Tyśmienicy. — Olexiński Michał, z Turlukowiec.

Hotel Kuhna: Pomezański Jędrzej, z Czerczy. — Bogusz Adam, z Drohowyża.

Do domu zajezdnego nr. 176 3/4: Błoński Alex., c. k. radca obwodowy, ze Złoczowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 18. czerwca.

PP. Ziętkiewicz Ludwik, c. k. podp. rucznik, do Martynowa nowego. — Garapich Wład., do Cebrowa. — Krzysztofowicz Kaj., do Załuczy. — Stecki Adolf, do Srodopolca. - Br. Brunicki Leon, do Zaleszczyk. — Lewicki Jul., c. k. radca dworu. — Zakrzewski Adolf.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 17. czerwca 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	325.48	+ 15.0	58.7	południowy	sł.	pogoda
2 god. po poł.	324.64	+ 21 2	40.8	połud.-wsch.	„	pochmurno
10.god. wiecz.	324 75	+ 14 2	79 3	północny	„	pogoda

Przegląd

spostrzeżeń meteorologicznych we Lwowie w miesiącu maju 1861.

Średni stan barometru był 325'''477 paryskiej miary przy temperaturze 0.

Najwyższy 328'''11 dnia 12. i 13. zrana.

Najniższy 320'''12 dnia 7. zrana.

Średnia temperatura powietrza była + 8.°84 R., o 1.°43 mniejsza niż 20letna przeciętna wysokość.

Najwyższa + 22°.5 dnia 14. w południe.

Najniższa — 0°.8 dnia 1. zrana.

Średnia wilgoć powietrza wynosiła 71.14 pr. C.

Największa 90.5 dnia 2. wieczorem.

Najmniejsza 38.0 dnia 14. w południe.

Całkiem pogodny był tylko 1 dzień, mniej pochmurnych było 9, bardzo pochmurnych 19, całkiem posępnych 2, mgły nie było, dni z mrozem 5.

Deszcz i śnieg padał w 15 dniach, sam śnieg w 4; wysokość całego niestopionego śniegu wynosiła 15''', ale nie leżał dłużej nad 2 godziny. Wysokość całego atmosferycznego osadu wynosiła 28.'''46.

Wiatr dzielił się w następujący sposób: Półn. 38, Pn. Z. 8, Z. 14, Pd. Z. 11, Pd. 14, Pd. W. 3, W. 4, Pn. W. 1; siła jego była w ogóle słaba, tylko 19go w południe była północno-zachodnia burza.

Z codziennych zmian przeciętnych na rozmaitych instrumentach astronomicznych przedstawia się następujący przegląd: Codzienny średni stan barometru spadał z 327.'''010 dnia 1go do 320.'''303 dnia 7., podniósł się na 327.'''940 dnia 13., spadł 17. na 322.'''997

i nie podniósł się już nad 327.‴323 dnia 27go. Codzienna średnia temperatura powietrza podniosła się z + 2.°03 dnia 3. na + 16.°70 dnia 14go, spadła do 19go na + 2.°90, a do 30go podnosiła się na + 16.°37. Codzienny średni nacisk pary wzmagał się zmiennie z 1.‴75 dnia 3go do 5.‴22 dnia 31go. Codzienna średnia wilgoć powietrza chwiała się między 88.46 pr. C. dnia 7go i 56.13 dnia 11go; wynosiła jednak po największej części tylko nieco nad 60 pr. C. Wiatr po największej części północny chwiał się od 9. do 16go między Połud. W. i W. Największa wysokość śniegu, który spadł w 24 godzinach, wynosiła 7.‴ dnia 3go; największa ilość wody deszczowej 4.‴35 dnia 7go. Grad, który padał z deszczem 23go, był kształtu przezroczystej piramidy o trzech stronach wielkości 2.‴. Średni stan ozonometru spadł z 10.17 dnia 3go na 7.43 dnia 13go, wynosił już 18go 10.00, a do 27go spadł na 6.83. Średnia elektryczność powietrza podniosła się z 2.0 dnia 1go na 5.6 dnia 3go, spadła do 13go na 3.8, doszła 18go do 5 9, spadła do 20go znowu na 2.0, a podniosła się potem do 30go na 5.3. Elektryczność ziemi spadła z 3.5 dnia 2go na 1.5 dnia 9go, podniosła się do 15go na 3.5, spadła do 21go na 1.0 a do 30go dosięgła 3.0.

D. R.

TEATR.

Dziś na scenie polskiej: **„Wesele przy latarniach,“** operetka w 1 akcie, i **„Piąty akt,“** dramat w 1 akcie Józefa Korzeniowskiego.

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 18. czerwca.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 złr. 80.70. Metaliki po 5% za 100 zł 68.80; po 4½% za 100 zł —.—; po 4% za 100 zł. —.— Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—, Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 784 –; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 178.40; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Za 100 zł. południowo niemieckiej waluty —.—. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 137 50. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.57, dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—, półkorony —.—. Srebro 137.—.

Kurs lwowski.

Dnia 18. czerwca

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	46	6	53
Dukat cesarski	„ „	6	50	6	57
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	11	20	11	30
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	15	2	18
Talar pruski	„ „	2	7	2	9
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	81	40	82	—
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	85	43	86	13
Akcye gal. kol. żelaz Karola Ludwika	bez kuponów	148	—	150	50
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	67	50	68	15
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	80	—	81	—

Kurs listów zastawnych w gal. stan. instytucie kredytowym.

Dnia 18 czerwca.

	Instytut kupuje zł.	kupuje c.	sprzedaje zł.	sprzedaje c.	Za kupon wypada zł.	c.
Dawne prócz kuponów 100 po w.	85	89	86	73	1	94⅚
Nowe „ „ 100 „ „	81	80	82	60	1	85⅝

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 15. czerwca.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	60 60	60 80
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	80.50	80.60
Z pożyczki narod. z proc. od kwiet. do paźd. po 5%	80 —	80.10
Z r. 1851, ser. B. po 5%	—.—	—.—
Metaliki po 5%	68.10	68.20
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	68.40	68.70
dtto. „ 4½%	58 25	58.75
dtto. „ 4%	51 50	51 75
dtto. „ 3%	38 50	39.—
dtto. „ 2½%	34 —	36.—
dtto. „ 1%	13 50	14 —
Przez. do wylos. z r. 1839	115.—	115.50
„ 1854	91 25	91 50
„ 1860	84.80	85.—
Przeznaczone do losowan. z r. 1860 po 100 zł	88 75	89.—
Renty Como po 42 lir. aus.	16.50	17.—
Wylos. obl. dawn długu państ. po 5%	67.—	68.—
„ 4½%	57 —	58.—
„ 4%	50.50	51.—
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½%	43.—	43.50
„ 3%	42 —	44.—
„ 2½%	41 —	42 50
„ 2¼%	37 —	38.—
„ 2%	34.—	35.—
„ 1¾%	29.—	29.50
dtto. z procent za granicą „ 5%	67.—	68.—
„ 4½%	57 —	58.—
„ 4%	50.50	51.—

B. Krajów koronnych (Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.)	pien.	towar.
Niższej Austryi	89.50	90.50
Wyż. Aust. i Salb	89.50	90.—
Czech	90.50	91 50
Morawii	87 —	88.—
Szląska	87.—	87 50
Styryi	87.50	88.—
Tyrolu	97.—	99.—
Kar., Krainy. i Wyb.	88.50	89.—
Węgier	68.75	69 75

Obl. ind. po 5 proc. za 100 zł.	pien.	towar.
Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii	68 50	70 25
Galicyi	67.40	67 75
Siedmiogr. i Bukow.	65.—	66.75
Lom. wen. poż. z r. 1850	—.—	—.—
Wen. pożyczka z r. 1859	88.—	89 —
Dług Tyrolu, Dług Salcburga, Dług Krainy po 5%	67.—	68.—
„ 4%	50.50	51.—
„ 3½%	43.—	43.50
„ 3%	38.—	38.50
„ 2½%	31.50	32.—
„ 2%	24.50	25.—
„ 1¾%	21.—	21.50

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
po 3% za 100 zł.	20.—	21.—
„ 2½% za 100 zł.	17.—	18.—
„ 2¼% za 100 zł.	16.—	17.—
„ 2% za 100 zł.	14.—	15.—
„ 1¾% za 100 zł.	11.—	12.—

3. Akcye.

	pien.	towar.
Banku nar.	780 —	782
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	178.80	178 90
Niż.-austr. tow. eskont. po 500 zł.	581	583
Półn. kolei po 1000 zł. m. k.	1962	1964 —
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	277 50	278.—
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	172.50	173 —
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	123 —	123.50
Kolei Cisy po 200 zł m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.—	147.—
Połud. kolei państ., lomb.-wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 160 zł. (80%)	218.—	220.—
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m. k. z wpł. po 140 zł. (70%)	148 50	149 —
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	19.—	20.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m. k	60.—	61.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł m. k.	680.—	685.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	140.—	145.—
Kol. Bern. Roes. po 200 zł. dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	115.—	—.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	436.—	437.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	220.—	222.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	400.—	405.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	380 —	385.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—.—	—.—

4. Listy zastawne.

	pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	102.—	102.50
10 „ 5%	97 50	98 —
przeznacz. do los. po 5%	91. —	91 25
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	99 50	100 —
przez. do los. po 5%	86.75	87
Gal. Tow kred. po 4%	82. —	83. —

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	96.75	97.25
detto detto w srebrze uproc za 100 zł. w. a.	103 90	104 —
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	141 50	142 50
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	97.50	98.—
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	137.—	138.—
Kol. Gloggn. za 100 zł.	79.50	80.—
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	97.50	98.50
Lloyda za 100 zł.	83. —	86. —

6. Losy.

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	117 —	117 25
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	101.50	102.—
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	123.—	125.—
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	36.50	37.—
Esterhazego po 40 zł. m. k.	94.—	95 —
Salma „ 40 „ „	38. —	38 25
Palfiego „ 40 „ „	37.25	37.75
Clarego „ 40 „ „	35.50	36.—
St. Genois „ 40 „ „	37.50	38 —
Windischgrätza 20 zł. „	22.25	22 50
Waldsteina 20 „ „	25.75	26 25
Keglevicha 10 „ „	14.75	15.25

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	116 50	116 75
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	116 50	116 75
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n	116 75	117 —
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	103 —	103.25
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt	137 75	138 25
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	54.40	54.40
Marsylia za 100 fr.	—.—	—.—
Paryż za 100 fr.	54 50	54 60
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piast. woł.	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. men.	6.58	6.59
dtto. pełnej wagi	6.58	6.59
Korona	19.—	19 05
20frankówka	11 02	11.04
Rosyjski impery.	11.32	11.34
Talar związkowy	2.07	2.07½
Srebro	137.75	138.—

Kurs korony w c. k. kasach 13 zł. 50 c.

KRONIKA.

(Osadnicy besarabscy.) „N. Pr. Ztg.“ przynosi z Gałaczu smutny obraz krzywd, na jakie narażeni są besarabscy Bułgarowie, których na mocy paryskiego traktatu w liczbie 40.000 przyłączono do Mołdawii. Ci koloniści, co przed 50 laty opuścili terytoryum tureckie i osiedli z tej strony Dunaju w Besarabii rosyjskiej na stepach Boudziaku, otrzymali na mocy konwencyi z rządem rosyjskim zawartej uwolnienie od wszelkich podatków; poźniej darowano im na wieczne czasy ziemię, którą zaczęli uprawiać, i przyrzeczono nie wybierać z pomiędzy nich rekrutów, ani wymagać stosownego okupu za uwolnienie od wojska. Gdy ci koloniści bułgarscy zostali wcieleni do Mołdawii, główne mocarstwa postanowiły zostawić ich nadal przy ich prawach i przywilejach. — Obejmując więc tę krainę, rząd mołdawski wydał w dniu 4. lutego 1857 proklamacyę do Bułgarów z zapewnieniem, że wszystkie prawa i przywileje, których koloniści używali pod panowaniem rosyjskiem, dotrzymywane będą, a następnie dekretem z dnia 6. czerwca 1858 wysoka rada księstwa i książę Mikołaj Bogorides jako kajmakam zatwierdzili kolonistom wszystkie od Rosyi otrzymane prerogatywy.

Jednak w październiku 1860 M. Cogolniczano, mołdawski minister spraw wewnętrznych, przybywszy do Bolgradu oświadczył zgromadzonym kolonistom, że muszą poddać się rekrutacyi. Daremne były ich przedstawienia, a nawet deputacya, która do Jas wysłali, nic sprawić nie zdołała, owszem Tinko, jeneralny administrator kolonii, zwołał na dzień św. Dymitra po dwóch ludzi z każdej osady, i oświadczył im, że w dniu 6. listopada wszyscy osadnicy, którzy mają synów w wieku lat 19—25, obowiązani są stawić się w Bolgradzie i poborowi zadosyć uczynić.

Na ten rozkaz blisko 1000 Bułgarów stawiło się w Bolgradzie. Lecz dowód defraudacyi burmistrza stał się powodem rozruchu, w skutek którego wystąpiły wojska mołdawskie, i kilku Bułgarów zginęło. Wkrótce potem, bo 8. listopada, gdy koloniści w Bolgradzie obecni wychodzili z kościoła, napadło ich wojsko i wielu zabiło. — Równocześnie rząd targnął się na kapitały, które koloniści ulokowali w banku w Odesie. Po tem wszystkiem minister Floresco wydał do kolonistów w dniu 11. listopada proklamacyę, w której uwiadamia ich, że prawu poddać się muszą.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* — *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*